

Vladimir Davidović

Poznavati Vladimira Davidovića bila je dragocenost. Biti prijatelj sa Vladom, značilo je da si bogat, da imaš pouzdani oslonac u svakom trenutku. Zavolela sam ga od prvog trenutka, kada sam ga upoznala dok je radio u Ministarstvu poljoprivrede. Evo, dve godine je da ga nema, a ja se svako malo, uhvatim za telefon jer samo njemu mogu nešto da poverim, samo njega mogu za nešto da pitam, samo on će mi razjasniti neku moju zabludu. Samo njemu mogu da kažem šta me boli.

Najbolja drugarica moje ćerke koja ga je znala od detinjstva, godinama je verovala da je on lekar, najbolji lekar u Beogradu. Jer, kad god bi mi nešto zafalilo, kad god bi se moja Ana Maria razbolela, zvali smo Vladu i Vlada je pomagao. I kada smo joj otkrili da Vlada nije lekar, Beba je zadržala svoje uverenje, a moja ćerka kad god joj frka, kaže da bi sve bilo u redu da može da zove Vladu.

Nikada neću shvatiti kako to da je Vlada pomogao tolikom svetu, a samo njemu nisu pomogli. Klonim se prejakih reči, ali ako sam ikada lično doživela kosmičku nepravdu, onda je to odlazak mog prijatelja Vlade. Ni pozdravila se nisam. Kako da se pozdravljaš kad ne veruješ da on može da ode, da sme da nas napusti. Kako da zamislim dan u kome ga nisam čula, nedelju u kojoj ga nisam videla, knjigu koju bi mi preporučio i koju bismo komentarisali, predstavu koju bismo gledali?

Ne postoji osoba koja mi je bila bliža, a sa kojom sam se više razilazila kad je reč o političkim uverenjima koja smo delili. Podjednako smo uvažavali jedno drugo, koliko god je njegovo 'levo skretanje' bilo drugačije od mog poimanja 'levog'. Bila je za mnoge neshvatljiva sposobnost sa kojom smo jedno drugom saopštavali svoje različite stavove, a da zbog toga nikada nismo ni ton povisili.

Za sve koji su ga poznavali, a posebno za one koji su radili sa njim, Vladimir Davidović je bio vrhunski profesionalac u svom poslu. Od prvog zaposlenja u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, preko Ministarstva za nauku i tehnologiju, do poslednjeg u Ministarstvu pravde, gde je najduže vremena bio pomoćnik ministra pravde za međunarodnu pravnu pomoć, ovaj diplomirani pravnik beogradskog Pravnog fakulteta, dominirao je svojim suverenim znanjem kojim je tako nesebično i tako znalčki zastupao interese svoje zemlje. Patriota u najpouzdanijem značenju te reči, svestrano obrazovan kao najbolji izdanak poslednjeg kvalitetnog vrednosnog sistema, zastupao je pravni sistem svoje zemlje u međunarodnim okvirima, jednako pouzdano na ruskom i engleskom jeziku, u Evropi i Latinskoj Americi, Kini i Rusiji. Kad god bih ga slušala dok mi je prepričavao ponešto od tih dogodovština, bila sam ponosna na njegovo ponašanje, na svaku njegovu intervenciju. Imao je urođenu diplomatsku notu koja ga je kvalifikovala za najviši nivo razgovora.

Punih 12 godina moj drug Vlada je proveo na mestu upravnika poslova, odnosno sekretara Srpske akademije nauka i umetnosti. Za to vreme predsednici su bili Dušan Kanazir, Aleksandar Despić i Dejan Medaković.

Iz tog perioda potekla je njegova bliska saradnja sa Dejanom Medakovićem koji mu je poverio redakturu i pripremu za štampu svojih osam knjiga iz edicije *Dani i sećanja*, objavljivane u vremenu od 2003. do 2010. godine. Kao novinar, u nekoliko prilika sam sa akademikom Medakovićem podelila njegovo veliko zadovoljstvo zbog saradnje sa Davidovićem. Jednom prilikom, Vlada i ja smo bili gosti porodice Medaković u njihovoj kući u Grockoj. Dugo je trajao taj divan ručak koji je svojom bogatom pričom na najlepší način začinio akademik Medaković. Vlada mu je bio sjajan sagovornik. Kada sam mu na povratku u Beograd, u kolima, odala priznanje za sve što je umesno i sigurno parirao predsedniku SANU, samo je odmahnuo: "Samo sparing partner majstoru kakvih više nema".

Drugom prilikom, akademik Medaković, Vlada i ja bili smo gosti kod Vladine sestre Gordane. I opet, uz dobro piće i ukusnu hranu, Vlada i Dejan su bili neiscrpni majstori u stvaranja dobre atmosfere. Tada sam prvi put pomislila kako je moj drug, da nije bio briljantan pravnik, isto tako mogao biti vrstan istoričar ili istoričar umetnosti.

Divila sam se Vladinom strpljenju u ophođenju sa starijim academicima koji su od njega tražili razne usluge. Najčešće bi brinuo o njihovom zdravlju, zakazivao im preglede u klinikama, smirivao ih, skrivao od njih ono što bi moglo da ih uznemiri.

Za Vladu je rad sa akademikom Medakovićem značio početak jednog novog angažmana koji je pokazao novu stranu njegove ličnosti – strast da otkriva dokumente koji predstavljaju značajan deo nacionalne istorije. Tako je moj nadasve radoznali prijatelj, od Dejana Medakovića prvi put čuo za *Nikoljsko jevanđelje*, kao jedan od najlepših primera srpskih rukopisnih knjiga iz 14. veka. Ta dragocenost je sticajem okolnosti zauvek nestala i završila u Irskoj, u Čester Biti galeriji u Dablinu, a Vlada Davidović je dobio digitalne fotografije svih stranica Jevanđelja, priredio i uz pomoć prijatelja je 2007. godine objavio fototipsko izdanje u 100 luksuznih primeraka. Upamtila sam tu radost što je makar na ovaj način uspeo da vrati u Srbiju to dragoceno blago, kao jedno od najdirljivijih sećanja na Vladu. Tri godine kasnije, priredio je knjigu *Potruga za izgubljenom istorijom*, u kojoj je prvi put, posle šest decenija od nastanka, objavljena celokupna građa istoričara književnosti Vojslava Jovanovića Maramboa o tome šta je sve odneto iz naših arhiva tokom Drugog svetskog rata.

Zahvaljujući mom prijatelju, jedan zaboravljeni istorijski lik dobio je u široj javnosti mesto koje je davno zaslužio. Reč je o grofu Savi Vladislaviću Raguzinskom (1669 – 1738). Vlada je 2011. godine objavio najvažniji literarni rad ovog plemića i diplomate pod nazivom *Tajna informacija o snazi i stanju kineske države*. Nakon višegodišnjeg traganja, Davidović je pronašao ovo kapitalno delo, namenjeno ruskom caru Petru Velikom, odnosno carici Katarini i malom broju najviših državnih velikodostojnika posvećenih u tajne diplomatije ondašnje Rusije, i priredio ga.

Knjige su bile Vladina velika ljubav, skupljao ih je do trenutka kada više nije bilo mesta u stanu da bi u jednom trenutku blizu tri hiljade primeraka poklonio manastiru Sveti Prohor Pčinjski. Voleo je Vlada i film, i pozorište, umeo je lepo da peva, da se veseli. Njegovi rođendani su bili praznik za prijatelje koje bi okupio u restoranu sa uvek dobrom muzikom. Ponekad sam ga zadirkivala predlažući mu da organizujemo aukciju za prodaju kravata koje je dobijao za rođendan. Nepogrešivo je znao koju je od koga dobio i menjao ih prema prilici. Ne otuđujući ih.

Poslednjih godina, sve dok se nije razboleo, imali smo nedeljno viđenje, četvrtkom u kafiću 'Vanilica', blizu njegovog Ministarstva. Došao bi s posla, a čekali bismo ga Željko Radonjić, Sloba Jovanović, Ratko Butulija, Vesna Prlja i ja. I tu bi krenuo vatromet pitanja spremljenih za njega, pouzdanog i polemičnog. Svi smo jedva čekali da dođe, sa njim razmenimo misli. Tu smo pili piće kada nam je saopštio da odlazi u penziju. Koliko god to bila boljka za tako aktivnog i vrednog čoveka, za Vladu je bilo neuporedivo lakše jer je već imao dogovor da nastavi da radi u Ministarstvu pravde kao preko potreban saradnik, a imao je spisak knjiga kojima je nameravao da se posveti. Željko ga je poslednji video jer je bio u bolnici 'Dragiša Mišović' na kontroli, budući je i sam već preležao koronu. Javio nam je da je Vlada izgledao dobro. I on je, kao i svi mi, hteo da što pre ponovo budemo zajedno.

I nema četvrtka u omiljenom kafiću, da ne pomenemo koliko nam nedostaje naš drug Vlada Davidović.

Radmila Stanković

u Beogradu, septembra 2022. godine

